

E.P. Berger

PR No. 29-88

**BEDRIJFSUITKOMSTEN IN DE NEDERLANDSE
PARTICULIERE BOSBOUW OVER 1988**

Februari 1990

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Structuuronderzoek**

REFERAAT

BEDRIJFSUITKOMSTEN IN DE NEDERLANDSE PARTICULIERE BOSBOUW OVER 1988

Berger, E.P.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1990

Periodieke Rapportage 29-88

ISSN 0921-4275

42 p., 27 tab., 5 fig.

Overzicht van kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaten van het particuliere bosbezit, op basis van een representatief informatienet van 91 bedrijven en een vergelijking van de jaarlijkse resultaten sinds 1975.

Het gemiddelde bedrijfstekort bedroeg in 1988 f 50,- per ha opgaand bos of circa f 13.700,- per bedrijf.

In 1988 behaalde ruim 40% van de bedrijven met de helft van de totale oppervlakte bos een positief bedrijfsresultaat.

Verder wordt ingegaan op de kosten van uitgevoerde werkzaamheden, houtoogst en houtprijzen.

Bosbouw/Particuliere bosbezittingen/Bedrijfsuitkomsten/Houtoogst/Houtprijzen/Bosonderhoud/Bosverjonging

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
1. DOEL EN OPZET	7
1.1 Doel	7
1.2 Steekproef	7
1.3 Gevolgde werkwijze	9
2. SAMENVATTEND OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN	12
2.1 Bedrijfsresultaat	12
2.2 Exploitatiekosten	14
2.3 Bedrijfsopbrengsten	17
2.4 Geaggregeerde resultaten particuliere bosbouw	19
2.5 Kosten en opbrengsten per bewerkte hectare	20
3. TOELICHTING OP IN DE TABELLEN GEBRUIKTE BEGRIPPEN	21
3.1 Algemeen	21
3.2 Toelichting exploitatierekening naar kosten- soorten	21
3.2.1 Kosten	21
3.2.2 Opbrengsten	24
3.3 Toelichting exploitatierekening naar kosten- plaatsen	26
4. TABELLEN	28
4.1 Bedrijfsresultaten	28
4.1 Bedrijfsresultaten van het Nederlandse particuliere bosbezit groter dan 50 ha in gulden per ha, 1980 t/m 1988	28
4.2 Bedrijfsresultaten van particulier bosbe- zit in gulden per ha per grootteklasse en per regio over 1988	30
4.3 Bosexploitatie in gulden per ha naar kostenplaatsen, 1988 in vergelijking met het gemiddelde over 1985 t/m 1987	32
4.4 Bedrijfsresultaat per 100,- kosten en percentage winstgevende bedrijven met hun aandeel in de totale oppervlakte	33
4.5 Gemiddelde bedrijfsresultaten in gulden per ha naar grootteklasse en regio over 1975 t/m 1988	33
4.2 Opbrengsten	34
4.6 Percentage bedrijven naar ontvangen sub- sidies en bijdragen, 1984-1988	34
4.7 Percentage bedrijven naar houtopbrengst in gulden per ha 1984-1988	34

INHOUD (vervolg)

	Blz.
4.8 Opbrengsten in gulden per m voor hout in de particuliere bosbouw per grootteklasse en regio, 1988	35
4.9 Gemiddeld per m in de particuliere bosbouw ontvangen prijzen voor op stam verkocht hout per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1988	35
4.10 Gemiddelde houtoogst in kubieke meters per ha per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1988	36
4.11 Percentage bedrijven naar houtoogst in kubieke meters per ha, 1984 t/m 1988	36
4.12 Ontwikkeling houtoogst uit dunning en eindkap (exclusief niet gemeten brand/geriefhout), 1978 t/m 1988	36
4.3 Kosten/opbrengsten per bewerkte oppervlakte	37
4.13 Directe kosten en subsidies in gulden per bewerkte hectare naar kostenplaatsen, 1988 in vergelijking met het gemiddelde over 1984 t/m 1987	37
4.14 Percentage bedrijven naar inplantkosten in gulden per ha, 1984 t/m 1988	37
4.15 Percentage bedrijven verdeeld naar bosverzorgingskosten in gulden per ha, 1988	37
4.16 Houtexploitatie van verkocht dunningshout per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1988	38
4.17 Houtexploitatie van verkocht hout uit eindkap per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1988	38
4.4 Geaggregeerde resultaten	39
4.18 Geaggregeerde bedrijfsresultaten in gulden van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha (43000 ha), 1976-1988	39
Bijlage De Nederlandse particuliere bosbouw in cijfers op basis van het boekhoudinformatienet, 1987 en 1988	41

Woord vooraf

Dit rapport over de bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw is het veertiende van een aaneengesloten reeks. Hierin zijn de cijfers opgenomen van 91 Nederlandse particuliere bosbedrijven groter dan 50 ha, die gezamenlijk een representatief informatienet vormen.

In deze publikatie wordt een overzicht gegeven van kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in 1988, tegen de achtergrond van de ontwikkeling in de voorgaande jaren. Evenals het geval was in de vorige publikatie over 1987 is de verslaggeving in dit rapport beperkt gehouden tot een kort commentaar op de belangrijkste cijfers. Mede daardoor kon de verschijningsdatum aanzienlijk worden vervroegd. In een later te verschijnen afzonderlijke publikatie zal dieper op de achtergronden van de ontwikkeling van de bedrijfsuitkomsten over een reeks van jaren worden ingegaan.

Een woord van dank aan de eigenaren en beheerders van de bosbezittingen voor het ter beschikking stellen van hun bedrijfsgegevens en aan het Instituut voor Bosbouw en Groenbeheer "De Dorschkamp" voor verleende faciliteiten is hier zeker op zijn plaats.

De directeur,

J. de Veer

Den Haag, februari 1990

1. Doel en opzet

1.1 Doel

De jaarlijkse publikatie van de bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw heeft ten doel het verschaffen van informatie over kosten en opbrengsten en relevante technische gegevens van particuliere bedrijven met meer dan 50 ha bos. Dit gebeurt ten behoeve van het beleid van de overheid en het georganiseerde bedrijfsleven (Bosschap) en van de eigenaren en beheerders van die particuliere bosbedrijven.

De verzamelde gegevens worden tevens gebruikt voor verder onderzoek naar de achtergronden van de bedrijfsresultaten en de ontwikkeling per kosten- en opbrengstesoort. De resultaten van dat onderzoek worden afzonderlijk gerapporteerd.

1.2 Steekproef

De gegevens in dit rapport zijn gebaseerd op een steekproef van 91 bedrijven (36%) uit een totaal van 250 particuliere bedrijven met meer dan 50 ha bos. Van de 43.000 ha bos die laatstgenoemde bedrijven exploiteerden behoorde 25.000 ha (58%) tot de steekproefbedrijven. Een overzicht van de totale eigendomssituatie van het Nederlandse bos is gegeven in tabel 1.1.

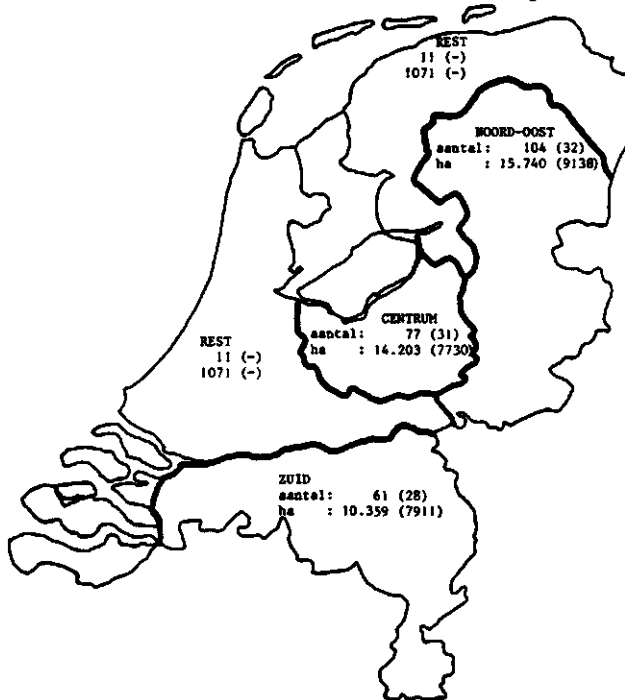
Tabel 1.1 Procentuele verdeling van het bosbezit groter dan 5 ha in Nederland naar categorieën van boseigenaren (totaal circa 220.000 ha)

Categorie eigenaren	Medio 1975 a)	Ultimo 1981 b)	Ultimo 1987 b)
Staatsbosbeheer + CRM-objecten	23,9	28,7	32,3
Ander Rijksbezit (Financ., Defensie, Kroon)	8,6	10,6	5,3
Provincie, Waterschap, etc.	1,2	1,5	2,4
Gemeenten	19,5	17,8	19,8
Totaal overheid	53,2	58,0	59,8
Organisaties voor natuurbehoud	9,1	11,3	13,7
Stichtingen, sanatoria, kerken etc.	2,0	2,9	26,5
Particulier bosbezit	35,7	27,8	
Totaal	100,0	100,0	100,0

a) Bron: Bosschap; bosbezittingen 5 ha en meer; b) Bron: Bosschap en jaarverslagen Staatsbosbeheer.

De steekproef is dubbel gestratificeerd. Hiervoor is een verdeling gemaakt naar de volgende criteria (tussen haakjes aantal bedrijven met oppervlakte bos in de steekproef en uitgedrukt in procenten van de populatie):

- grootteklassen:
 1. 50-100 ha (24 bedrijven, 1810 ha bos, 19%);
 2. 100-250 ha (34 bedrijven, 5105 ha, 48%);
 3. 250 ha en meer (33 bedrijven, 17864 ha, 79%).
- regio's:
 1. Noordoost: gedeelte van Nederland ten oosten en ten noorden van de IJssel, met uitzondering van de noordelijke klei- en laagveengebieden (32 bedrijven, 9138 ha, 55%);
 2. Centrum: Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Gooi (31 bedrijven, 7730 ha, 56%);
 3. Zuid: Noord-Brabant en Limburg met uitzondering van het riviereengebied (28 bedrijven, 7911 ha, 67%).

- 1) Indeling bosgebieden volgens de 3e Nederlandse Bosstatistiek van het CBS
- 2) Tussen haakjes aantal bedrijven en ha in steekproef

Figuur 1.1 *Gecombineerde regionale bosgebieden (indeling bosgebieden volgens de 3e Nederlandse Bosstatistiek van het CBS) met totale aantal particuliere bezittingen groter dan 50 ha*

Figuur 1.1 geeft een illustratie van deze regionale indeling. Bovendien is in deze figuur het totaal aantal particuliere bosbezittingen groter dan 50 ha met de daarbij in beheer zijnde oppervlakten bos per regio vermeld. De zeer heterogene regio Rast van Nederland wordt bij regionale vergelijkingen in het rapport buiten beschouwing gelaten.

De oorspronkelijke groep steekproefbedrijven is in 1975 samengesteld en wordt sindsdien zoveel mogelijk in stand gehouden, mits er geen mutaties plaatsvinden in de eigendomsstructuur. Dit vanwege het lange produktieproces in de bosbouw. Bij verkoop van het bosbezit aan een andere eigendoms categorie wordt dit bedrijf vervangen door een ander bedrijf dat ongeveer even groot is en gelegen in dezelfde regio.

Van de 91 bedrijven in het boekhoudinformatienet moesten er 23 gedurende de veertien jaar van onderzoek worden vervangen. Het resterende deel (68 bedrijven of 75%) heeft dus de gehele periode onafgebroken aan dit onderzoek deelgenomen.

1.3 Gevolgde werkwijze

De bedrijven uit de steekproef werden in de loop van 1989 bezocht. Tijdens deze bedrijfsbezoeken werden de benodigde financiële en technische gegevens over 1988 verzameld. Vervolgens werden de financiële gegevens verwerkt om een uniforme exploitatierkening per bedrijf op te stellen. Deze exploitatierkening is samengesteld uit 32 kosten- en 20 opbrengstsoorten met als resultante het bedrijfsresultaat. Tevens is op grond van aanvullende technische gegevens een exploitatierkening naar kostencategorieën of kostenplaatsen gemaakt. Het verband tussen beide exploitatiereningen (op basis van kostensoorten en van kostenplaatsen) is beknopt schematisch weergegeven in figuur 1.2. Vervolgens werden deze individuele exploitatiereningen met behulp van een wegingsfactor per bedrijf (op basis van de steekproefdichtheid; zie 1.2) samengevat tot een gemiddelde exploitatierkening per hectare van het Nederlandse particuliere bos groter dan 50 ha, zowel in totaal als per grootteklasse en per regio.

Diverse "niet-betaalde-prestaties" worden terwille van een betere vergelijkbaarheid van de resultaten normatief berekend, dus afwijkend van de bedragen die hiervoor (soms) in de administraties van de betreffende bedrijven werden aangetroffen (zie hoofdstuk 3). Rente over het in grond en houtopstand geïnvesteerd vermogen is niet berekend. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te voeren:

- het werkelijk in het onderzochte bos geïnvesteerde bedrag is niet te achterhalen, noch te taxeren; overigens zou het hanteren van deze historische bedragen ook niet juist zijn;
- het taxeren van de huidige waarde op basis van de verkeerswaarde van bosgrond en van de houtopstand is in de praktijk vrijwel onmogelijk.

Kostenplaatsen	Infra-structuur	Ver-jon-ging	Bosonderhoud					Hout-oogst		Algemene kosten								
			Wegen en paden	Waterlopen	Hekken, raster	Implanten	Inboeten	Jeugdverzorging	Ontrend.dunning	Snoeien, opkronen	Prunusbestrijding	Aanwijzen toek.bomen	Dunning	Eindkap	Beheer + leiding	Blessen en meten	Toezicht	Beheersplan
Kosten:																		
Arbeidskosten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
Werk door derden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
Werktuigkosten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
Grond- en hulpstoffen	x	x	x	x	x													
Bosbedrijfsgebouwen																		x
Grond en houtopstand																		x
Beheer, leiding en toezicht													x	x	x	x	x	x
Overige bedrijfskosten													x					
Opbrengsten:																		
Houtopbrengsten												x	x					
Subsidies en bijdragen:																		
(her)bebossing				x	x													
onr.werkz.heden (75%-reg.)	x	x	x				x	x	x	x	x							
werkgelegenheidsregeling	x	x	x				x	x	x	x		x						
Beschikking Bosbijdragen																		
Jachthuren														x			x	x

Figuur 1.2 Verdeling van kostensoorten over kostenplaatsen

Om een betere verdeling in de tijd te krijgen zijn in een aantal tabellen de nominale guldens omgerekend naar reële bedragen. In tabel 1.2 wordt hiervan een overzicht gegeven.

Tabel 1.2 Koopkracht van de gulden (index 1988 = 100)

Jaar	Index
1975	160
1976	147
1977	138
1978	131
1979	124
1980	117
1981	110
1982	106
1983	103
1984	101
1985	100
1986	100
1987	101
1988	100

Bron: CBS prijsindexcijfers Nationaal Inkomen.

2. Samenvattend overzicht van de ontwikkeling van de bedrijfsuitkomsten

2.1 Bedrijfsresultaat

Na een (voor het eerst) positief gemiddeld bedrijfsresultaat in 1986 is er sinds 1987 weer sprake van een bedrijfstekort. Voor 1988 bedroeg dit gemiddeld f 50,- per hectare opgaand bos (tabel 2.1) ofwel f 13.700,- per bedrijf. Dit komt ongeveer overeen met het niveau van de beginjaren tachtig. De kosten overtroffen de opbrengsten met 13%; in 1986 waren zij nog 5% lager dan de opbrengsten. Vergeleken met de gemiddelde cijfers over de drie voorgaande jaren is er sprake van zowel een daling van de houtopbrengsten (geveld) als van de inkomsten uit overheidsbijdragen. Daartegenover staat dat de kosten van eigen arbeid terug liepen, een vermindering die vrijwel teniet werd gedaan door de stijgende kosten van werk door derden. Bovendien stegen ook de kosten van beheer, leiding en toezicht.

Tabel 2.1 Gemiddelde exploitatierekening in guldens per ha opgaand bos over 1988 in vergelijking met het gemiddelde over 1985-1987

Kosten	Gem. '85 1988		Opbrengsten	Gem. '85 1988	
	t/m '87			t/m '87	
Arbeidskosten	123	98	Houtopbr.: op stam	100	100
Werk door derden	63	86	geveld	82	59
Werktuigkosten	32	32		---	---
Grond- en hulpstoffen	24	32	totaal	182	159
Grond en houtopstand	33	36	Subsidies en bijdragen	175	168
Beheer, leiding en toezicht	134	143	Jachthuur	24	27
Overige bedrijfskosten	9	9	Ov. opbrengsten	34	33
Totaal	418	436	Totaal	415	387
Werkgelegenheidsregelingen	59	7	Werkgelegenheidsregelingen	54	6
	---	---	Bedrijfs resultaat (neg.)	8	50
Tot. expl. kosten	477	443	Totaal	477	443

Ruim 40% van de bedrijven met de helft van de totale oppervlakte bos, boekte in 1988 een positief resultaat. Uit tabel 2.2

valt verder af te leiden dat bijna de helft van de bedrijven een bedrijfsresultaat behaalde binnen het traject van 100 gulden per ha negatief tot 100 gulden per ha positief. Dit verschijnsel is niet nieuw: reeds een geruim aantal jaren zit ongeveer de helft van de steekproefbedrijven in dit traject.

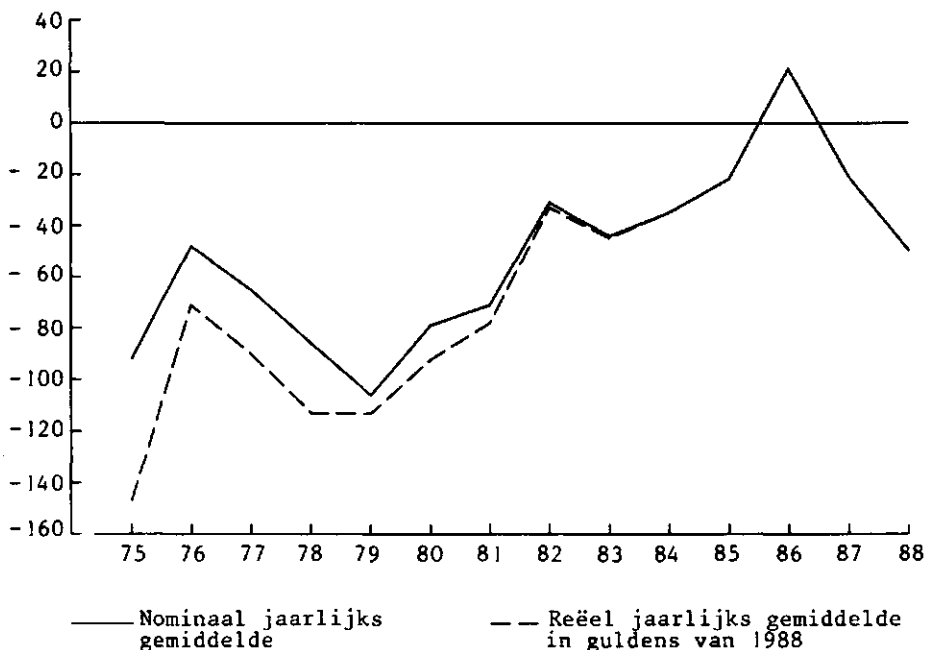
Tabel 2.2 Percentage bedrijven naar behaald positief en negatief bedrijfsresultaat, 1988 in vergelijking met het gemiddelde over 1985 t/m 1987

Bedrijfsresultaat in gld. per ha	Gemiddeld 1985 t/m 1987	1988
Positief		
201 en meer	6	7
101 - 200	13	12
0 - 100	29	22
Negatief		
0 - 100	22	25
101 - 200	18	11
201 - 400	9	18
401 en meer	3	5
Totaal	100	100
w.v. positief	48	41
negatief	52	59

Omgererekend voor het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha ontstond er een tekort van ruim 2,1 miljoen gulden bij een totaal kostenniveau van bijna 19 miljoen gulden.

Van de 68 bedrijven die vanaf 1975 alle jaren aan het onderzoek hebben meegewerkt haalden er twee (3%) ieder jaar een positief resultaat en elf (16%) ieder jaar een negatief resultaat. Dat laatste kan samenhangen met het feit dat een bedrijf nog in een investeringsfase verkeert. In totaal 30% van de groep permanent deelnemende bedrijven zaten sinds 1975 wat bedrijfsresultaat betreft vaker boven dan onder de nullijn.

Onlangs een aantal schommelingen was er sinds het midden van de jaren zeventig tot 1986 sprake van een geleidelijk voortgaande verbetering van de bedrijfsresultaten gevolgd door een niet onaanzienlijke terugval. Deze ontwikkeling wordt voor de gehele onderzoeksperiode, zowel nominaal als reëel - dat wil zeggen gedeïndexerd voor de geldontwaarding volgens prijsindexcijfers van het CBS - weergegeven in figuur 2.1.

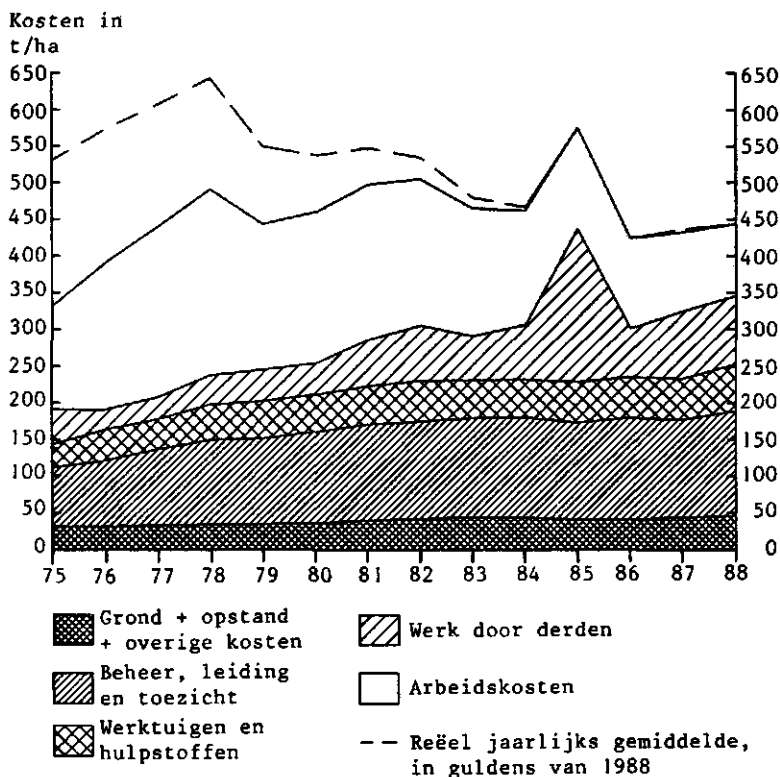
Figuur 2.1 Ontwikkeling van het gemiddelde bedrijfsresultaat in guldens per ha in de periode 1975 t/m 1988

2.2 Exploitatiekosten

De totale kosten per hectare lagen in 1988 met 443 gulden vrijwel op hetzelfde niveau als in de twee voorgaande jaren. Bijna 60% bestaat uit bewerkingskosten en ruim 30% uit beheerskosten. Om een betere vergelijking in de tijd te krijgen zijn in een aantal tabellen de nominale guldens omgerekend naar reële bedragen. In tabel 1.2 zijn de gebruikte omrekeningsfactoren aangegeven.

De ontwikkeling van de kosten per ha (figuur 2.2) geeft met uitzondering van 1985 een vrij stabiel beeld te zien met in reële termen zelfs een licht dalende tendens.

De vaste kosten, te weten de kosten voor bosbedrijfsgebouwen, grond en houtopstand en de overige bedrijfskosten stijgen in de loop der tijd nominaal nauwelijks; dit is echter een relatief lage kostenpost. Hetzelfde geldt voor de groep werktuigkosten vermeerderd met de grond- en hulpstoffen.

Figuur 2.2 *Ontwikkeling van de exploitatiekosten per ha naar kostensoorten (1975 t/m 1988)*

Uit tabel 2.3 blijkt dat vanaf 1980 de ontwikkeling van de totale arbeidskosten op de steekproefbedrijven sterk is achtergebleven bij de ontwikkeling van de loonkosten inclusief sociale lasten in de bosbouw. Dit geldt zeker ook voor het jaar 1988. Daaruit kan worden afgeleid dat ten opzichte van 1980 het arbeidsvolume in 1988 met circa twee derde deel is afgenomen. Weliswaar wordt de geleidelijke afname van de arbeidskosten per ha enigszins gecompenseerd door een gelijktijdige toeneming van de aan loonwerkers uitbestede werkzaamheden, maar per saldo blijft er sprake van een aanzienlijke teruggang in het volume.

Van de variabele kosten zijn de arbeidskosten het meest aan fluctuaties onderhevig. Deze schommelingen worden veroorzaakt door een aantal - meestal tijdelijke - subsidiemaatregelen van de Overheid zoals de E- en WV-regelingen, alsmede door een aantal subsidies die geheel of gedeeltelijk gekoppeld zijn aan uitgevoerde werkzaamheden (herbebossing, onrendabele werkzaamheden). De hoogte van een deel van de kosten is dus direct afhankelijk van de in dat jaar aanwezige subsidiemogelijkheden, de mate waarin men daarvan gebruik maakt en de weersomstandigheden.

Tabel 2.3 *Ontwikkeling van de belangrijkste kostensoorten naar prijs en volume (index 1980 = 100)*

Kostensoort	1980	1984	1988
1. Arbeidskosten per ha			
a. Arbeidskosten in nom. gld.	100	75	48
b. CAO-loon bosbouw	100	127	127
c. Arbeidsvolume (a/b x 100)	100	59	38
2. Werk door derden per ha			
a. Werk door derden in nom. gld.	100	176	221
b. Loonwerktarieven land/tuinbouw	100	116	121
c. Volume werk door derden (a/b x 100)	100	152	183
3. Beheer, leiding en toezicht per ha			
a. Beheerskosten in nom. gld.	100	110	115
b. Rentemeesterstarieven	100	113	115
c. Volume beheerswerk (a/b x 100)	100	97	100

Voor 1988 is dit duidelijk te zien aan de relatief hoge (her)bebossingskosten voornamelijk uitgevoerd door loonwerkers. Dit blijkt uit tabel 2.4, waar de kostenstructuur op een andere manier is gezien dan naar kostensoorten. In deze tabel zijn de kosten toegerekend naar categorieën van werkzaamheden, in de bosbouw ook wel "kostenplaatsen" genoemd. Het blijkt dat ongeveer 45% van de totale exploitatiekosten bestaat uit algemene kosten, waarvan bijna de helft kosten van beheer en leiding alsmede ongeveer een vierde kosten van toezicht zijn. De rest wordt de laatste jaren in doorsnee bepaald door de kosten van uitgevoerde werkzaamheden: circa 15% voor bosverjonging, circa 25% voor bosonderhoud en infrastructuur en ruim 15% voor de houtoogst. Alleen in 1988 wordt dit beeld door de hogere (her)bebossingskosten ver-

Tabel 2.4 *Exploitatiekosten in guldens per ha naar categorie van werkzaamheden (kostenplaatsen) over 1986 t/m 1988*

	1986	1987 *)	1988 *)
Algemene kosten	186	188	195
Verjonging	61	56	114
Bosonderhoud	58	58	42
Infrastructuur	43	33	35
Houtoogst	76	62	50
Totale exploitatie kosten	424	397	436

*) Exclusief Terugploegregeling in 1987/88).

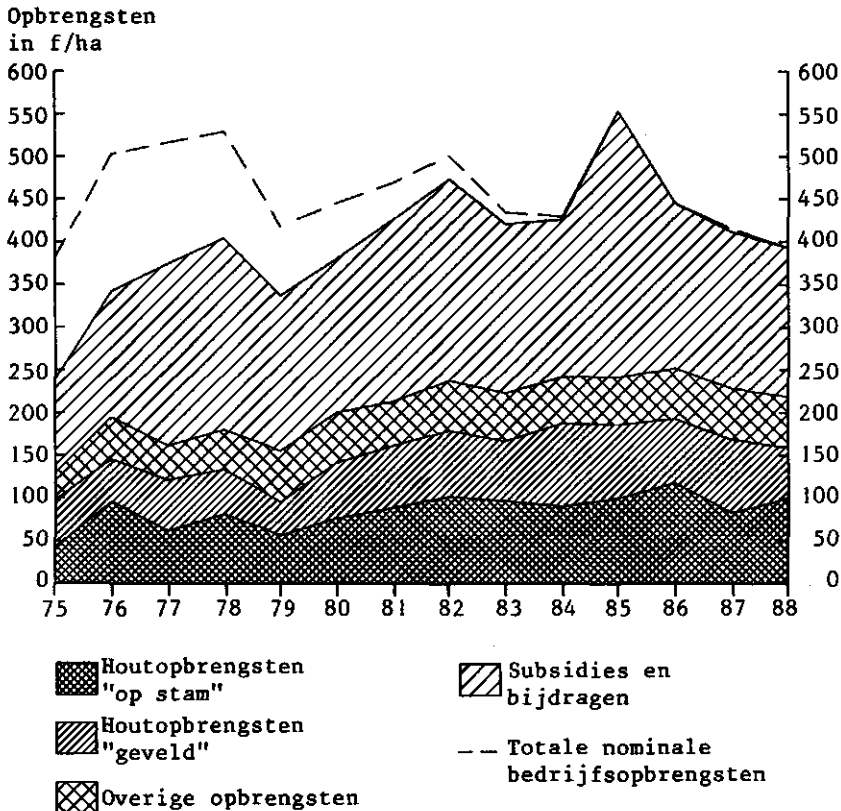
stoord: in dit jaar zijn deze kosten ten opzichte van de voorgaande jaren ongeveer verdubbeld.

2.3 Bedrijfsopbrengsten

De opbrengsten per hectare bedroegen in 1988 gemiddeld 393 gulden en waren daarmee 18 gulden (4%) lager dan in 1987.

De ontwikkeling van de bedrijfsopbrengsten per ha wordt voor de gehele onderzoeksperiode weergegeven in figuur 2.3. In nominale guldens gemeten vertonen de bedrijfsopbrengsten tot 1985 een stijgende lijn, doch in reële guldens zijn ze in 1988 teruggeval- len tot het niveau van 1975.

Van de opbrengsten in 1988 had 40% op de houtoogst betrek- king en 44% op overheidsbijdragen. Over de dertien voorgaande ja- ren lag het aandeel van de houtoogst in de opbrengsten gemiddeld iets lager (38%) en dat van de subsidies iets hoger (49%).

Figuur 2.3 Ontwikkeling van de bedrijfsopbrengsten over de jaren 1975 t/m 1988

De totale houtopbrengst bedroeg in 1988 gemiddeld 159 gulden per ha. Ten opzichte van 1987 is dit circa 5% lager. Vooral de opbrengst uit geveld verkocht hout, zowel uit dunning als eindkap, liep terug (met gemiddeld f 26,- per ha). Daarentegen stond een stijging van 20% voor opbrengsten uit op stam verkocht hout.

De houtoogst lag in 1988 met 2,8 m³ hout per hectare lager dan in elk van de tien voorgaande jaren. Het gemiddelde over de afgelopen tien jaar was 3,0 m³/ha. De totale oogst bleef in 1988 ongeveer 2.600 m³ (4%) achter bij het gemiddelde over deze jaren. In 1987 kwam de houtoogst voor 56% uit dunning en 44% uit eindkap. In het voorgaande decennium bedroeg dit gemiddeld 66% respectievelijk 34%.

Tabel 2.5 Opbrengstprijzen 1988 van verkocht hout in gulden per m³

	Loofhout	Naaldhout	Totaal
Geveld	77,70	61,80	67,60
Op stam	60,00	42,90	46,50

De gemiddelde prijs voor eindkap- en dunningshout te zamen was in 1988 f 67,60 per m³ voor geveld verkocht hout en f 46,50 per m³ voor op stam verkocht hout (tabel 2.5). In vergelijking met 1987 betekent dit een daling van 11% voor geveld verkocht hout en een stijging van 9% voor op stam verkocht hout. Over de afgelopen dertien jaar zijn de prijzen maar weinig gestegen en in reële termen zelfs enigszins gedaald.

Uit tabel 2.6 blijkt dat in 1988 ruim de helft van het Nederlandse houtaanbod bestaat uit op stam verkocht naaldhout, waarvoor in doorsnee de laagste prijs wordt ontvangen.

Tabel 2.6 Procentuele verdeling van hoeveelheid verkocht hout naar soort en verkoopwijze in 1988

	Loofhout	Naaldhout	Totaal
Geveld	10	17	27
Op stam	15	58	73
Totaal	25	75	100

Wat betreft de regionale verschillen valt op dat het niveau van de houtprijzen en in het bijzonder van het op stam verkochte hout reeds gedurende een aantal jaren steeds in het zuiden lager is geweest dan in de rest van Nederland. De laatste jaren bewegen deze prijzen wel naar elkaar toe.

Naar grootteklasse bezien ontvingen in het algemeen de kleinste bedrijven (50-100 ha) de laagste prijzen.

De overheid kwam in het verslagjaar de bosbouw nog met twee soorten bijdragen tegemoet. In de eerste plaats werd onder bepaalde voorwaarden (openstelling en dergelijke) een algemene vaste bijdrage gegeven. Daarnaast worden subsidies verstrekt die het uitvoeren van structuurverbeterende werkzaamheden in het bos stimuleren. In het bijzonder van belang was de zogenaamde 75%-regeling voor het uitvoeren van onrendabele werkzaamheden. Inmiddels is met ingang van 1988 deze vorm van Overheidsbijdragen herzien.

Van het totale subsidiebedrag in 1988 is globaal de helft afkomstig uit de vaste vergoeding van de Beschikking Bosbijdragen, 40% uit de (her)bebossingssubsidie (f 69,-/ha) en bijna 10% uit overige bijdragen en subsidies. Mede doordat de gerichte subsidies sinds 1988 zijn opgeschort of herzien was het in het kader van de subsidie voor onrendabele werkzaamheden ontvangen bedrag nagenoeg nihil. Daartegenover stond in 1988 de sterke stijging van de (her)bebossingssubsidie. Gedurende de looptijd van het onderzoek is het hiervoor ontvangen bedrag nooit zo hoog geweest als in 1988.

2.4 Geaggregeerde resultaten particuliere bosbouw

De resultaten van de 91 steekproefbedrijven geaggregeerd voor de gehele populatie particulier bosbezit groter dan 50 ha (circa 220 bedrijven met 43.000 ha) worden vermeld in tabel 2.7. Per saldo hebben deze particuliere boseigenaren in 1987 gezamenlijk 2,1 miljoen gulden meer kosten gemaakt dan er opbrengsten tegenover hebben gestaan.

Tabel 2.7 Geaggregeerde bedrijfsresultaten 1988 van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha in Nederland in guldens (totaal 43.000 ha)

-----		-----	
Kosten		Opbrengsten	
-----		-----	
Arbeidskosten	4.180.000	Houtopbr.: op stam	4.230.000
Werk door derden	3.950.000	geveld	2.530.000
Werktuigkosten	1.360.000	Subsidies en bijdr.	7.370.000
Grond- en hulpstoffen	1.370.000	Ov. bedrijfsopbr.	2.560.000
Grond en houtopstand	1.520.000		-----
Beheer, leiding en toezicht	6.080.000	Tot. bedrijfsopbr.	16.690.000
Ov. bedrijfskosten	370.000	Netto-bedrijfsres. (negatief)	2.140.000

Tot. exploitatiekosten	18.830.000	Totaal	18.830.000

2.5 Kosten en opbrengsten per bewerkte hectare

Naast de gemiddelde kosten per hectare berekend over de totale bosoppervlakte van de bedrijven, is ook een aantal kosten per bewerkte hectare berekend. Dit geeft vooral inzicht in de kosten van werkzaamheden die per bedrijf niet jaarlijks in dezelfde omvang behoeven te worden verricht, zoals bosverjonging en houtoogst.

De kosten van (her)bebossing bedroegen in 1988 gemiddeld bijna 7400 gulden per ingeplante hectare, dat is een kwart hoger dan in het voorgaande jaar. Daar tegenover stond een subsidie in verband met de herplantplicht van ruim 5100 gulden. Per saldo kwam 2250 gulden per hectare voor eigen rekening. Tussen de bedrijven met herplantkosten in 1988 bestonden grote verschillen in het niveau van deze kosten; op circa een vierde deel van de bedrijven lagen ze beneden 5000 gulden en op ruim 40% van de bedrijven boven 7500 gulden per hectare.

De houtoogst leverde in 1988 per zelf gevelde hectare dunning een positief saldo op van f 560,- na aftrek van de oogstkosten. Bij verkoop van dunningshout op stam levert de oogst circa f 350,- per ha meer op dan bij zelfvelling, waarbij uit een zelf gevelde dunning gemiddeld ongeveer hetzelfde aantal kubieke meters hout per ha beschikbaar komt dan uit verkoop op stam. Bij eindkap leverde op stam verkocht hout ruim 7300 gulden per ha of 52 gulden per m³ op. Van een zelf gevelde hectare oogstte men in 1988 aanzienlijk meer hout dan bij verkoop op stam: 217 respectievelijk 142 m³. De totale houtoogst was in 1988 bij de dunningsen lager en bij de eindkap hoger dan het gemiddelde over de afgelopen tien jaar. Echter per ha gemeten werd er in 1988 uit dunningsen gemiddeld 22 m³ geoogst, terwijl het tienjarig gemiddelde 21 m³ per ha was. Bij de eindkap was dit respectievelijk 152 tegenover 131 m³.

3. Toelichting op in de tabellen gebruikte begrippen

3.1 Algemeen

De cijfers in de rubriek bedrijfsresultaten (tabellen 4.1 t/m 4.5) geven steeds gewogen gemiddelden weer van alle betrokken bedrijven. De gegevens over houtprijzen en houtopbrengsten (tabellen 4.8 t/m 4.12) in de rubriek opbrengsten zijn berekend door de totale opbrengst van de (ongewogen) steekproefbedrijven te delen door het bij de houtoogst op die bedrijven betrokken aantal hectaren of kubieke meters. De kosten en opbrengsten per bewerkte oppervlakte (tabellen 4.13 t/m 4.17) zijn berekend als (ongewogen) gemiddelden voor alleen die hectaren waarop de betreffende werkzaamheden zijn uitgevoerd.

3.2 Toelichting exploitatierekening naar kostensoorten (tabellen 4.1 en 4.2)

Eventuele verschillen in de staande houtvoorraad zijn niet in de exploitatierekening verwerkt. Afgezien van de principiële vraag of deze verschillen in de exploitatierekening thuishoren, stuit men direct op het probleem van een hiervoor noodzakelijke betrouwbare inventarisatie van het gehele bosbezit alsmede op een juiste waardering daarvan.

3.2.1 Kosten

Arbeidskosten

Loon eigen personeel:

de ten behoeve van het bos betaalde loonkosten vermeerderd met sociale lasten en eventuele andere kosten als reiskosten, kledinggeld etc.

Loon WV-regeling:

werkgelegenheidsverruimende maatregel die sinds 1 januari 1979 de vervallen E-regeling vervangt. In tegenstelling tot de E-regeling is het gebruik hiervan slechts mogelijk voor non-profit (niet met het doel winst te maken) organisaties, die rechtspersoonlijkheid bezitten. Per ultimo 1985 is deze regeling vervallen.

Diverse berekende lonen:

op normatieve wijze berekende loonkosten voor niet-betaalde bosarbeid. Deze kan zijn verricht door eigenaar of diens familieleden, ANWB-landgoedkampeerders, scholieren, padvin-

ders, door de overheid gratis ter beschikking gestelde arbeidskrachten als WSW-ers, etc.

Werk door derden:

door loonwerkers verrichte werkzaamheden, zowel betaald als niet-betaald. Deze niet-betaalde werkzaamheden staan vermeld onder "werkzaamheden om niet"; dit zijn transacties waarbij met gesloten beurs wordt gewerkt: de uitvoeringskosten worden als opbrengst tegengeboekt.

Niet vermeld in deze post zijn de oogstkosten voor op stam verkocht hout, zowel uit dunning als eindkap. De kosten daarvan zullen in een lagere prijs per verkochte kubieke meter hout tot uiting worden gebracht.

Onder werk door derden vallen ook de kosten van arbeid in het kader van de diverse werkgelegenheidsregelingen. In 1985 betrof dit diverse werkgelegenheidsprojecten van de zogenaamde "35-miljoenregeling", terwijl in 1987 de "terugploegregeling" in werking was. Dit is een werkgelegenheidsmaatregel, waarbij werkloze arbeiders ervaring op kunnen doen en daarbij hun uitkering voor de werkgever zelf "terugverdienen". De betreffende overheidsbijdrage is opgenomen onder de post "subsidies en bijdragen".

Werktuigkosten:

kosten voor boswerktuigen en -machines. Hieronder vallen de reparatiekosten, brandstofkosten, belastingen en verzekeringen alsmede de berekende kosten voor rente en afschrijving. De afschrijving voor elk boswerktuig is naar een vast percentage van een genormaliseerde waarde van dat werktuig berekend. Bij de nog niet afgeschreven boswerktuigen is 6% rente over het hierin gemiddeld geïnvesteerde vermogen berekend; bij de reeds afgeschreven werktuigen is 6% van de restwaarde als rente berekend.

Ook de door de eigenaar met zijn privé-auto verreden kilometers ten behoeve van het bos worden normatief onder werktuigkosten opgenomen.

Grond- en hulpstoffen:

kosten voor aangekocht zaaizaad, plantsoen, meststoffen en bestrijdingsmiddelen. De overige materialen bestaan voornamelijk uit materialen ten behoeve van wegverharding, afsluissingen, duikers etc.

Bewerkingkosten:

arbeidskosten + werk door derden + werktuigkosten + kosten voor grond- en hulpstoffen.

Grond en houtopstand:

kosten voor op de bossen drukkende waterschapslasten (eigenaarslasten) en heffing opgelegd door het Bosschap. Indien

de bossen geheel of gedeeltelijk zijn verzekerd tegen bosbrand behoort ook de verschuldigde premie tot deze kosten-categorie.

Over het in grond en houtopstand geïnvesteerde vermogen wordt geen rente in rekening gebracht.

Beheer, leiding en toezicht:

beheerskosten

kosten die gemaakt zijn ten behoeve van beheer, leiding en toezicht van het bosbezit. Deze kunnen zijn samengesteld uit (berekende) lonen, kosten rentmeesters/administratie/accountantskantoor, etc.

toezichtkosten

kosten die gemaakt zijn voor het houden van toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en op de dagelijkse gang van zaken in het bos. Dit houdt ook de surveillance op het (ongewenste) publiek in. Een scheiding tussen beide soorten kan niet worden gemaakt.

beheersplan

de kosten van de in het kader van de Beschikking Bosbijdragen verplicht gestelde beheersplannen worden jaarlijks afgeschreven over de looptijd. Daarnaast wordt een vergoeding in rekening gebracht van 6% rente voor het hierin gemiddeld geïnvesteerd vermogen.

overige beheerskosten

kosten voor porto, telefoon, fotokopieën, etc.

Overige bedrijfskosten:

daaronder vallen de betaalde contributies, abonnementen op vakbladen etc. Eventueel betaalde pensioenen aan oud-bosarbeiders of hun weduwen zijn hier opgenomen, evenals representatiekosten en de premie voor de bedrijfs WA-verzekering. Ook de kosten voor bosbedrijfsgebouwen worden hierbij opgenomen. Wordt een (gedeelte van een) gebouw als bosbedrijfsruimte gebruikt dan wordt daarvoor 10 m² als vaste noodzakelijke ruimte voor werkbank en dergelijke alsmede voor ieder boswerktuig een vastgesteld aantal m² als norm aangehouden. Voor het op deze wijze gevonden aantal m² wordt voor 1988 f 10,- per m² voor afschrijving (gebaseerd op bouwkosten en afschrijving in 25 jaar) berekend en f 8,- per m² voor rente over het gemiddeld geïnvesteerd vermogen. In totaal dus f 18,- per m².

Ten aanzien van een eventueel aanwezig en gebruikt kantoorgedeelte is voor 1988 totaal f 1.550,- per jaar berekend voor onderhoud, verzekering, belasting, afschrijving en dergelijke.

3.2.2 Opbrengsten

Houtopbrengsten:

hiertoe worden gerekend het tot en met 31 december van het betreffende jaar op stam dan wel geveld verkochte hout. Het komt weinig voor dat er op 31 december niet verkochte voorraden geveld hout op het bosbedrijf aanwezig zijn. Aangezien er steeds meer hout op stam wordt verkocht zal dit zich ook niet vaker voor gaan doen. Daarom zijn de voorraadcijfers niet in de exploitatierekening van het betreffende boekjaar verwerkt.

Onder "brand/geriefhout" worden de opbrengsten opgenomen voor verkocht brandhout, boerengeriefhout alsmede een eventuele ontvangst als vergoeding voor geleden bosbrandschade.

Overige bedrijfsopbrengsten:

kerstbomen- en groen:

hiertoe worden gerekend de verkopen van kerstbomen en -groen, zowel die van kerstbomen uit dunning als vooropbrengst alsmede de opbrengsten van een speciaal daarvoor aangelegde kerstbomenkwekerij.

recreatie:

de recreatie-opbrengst bestaat uit de opbrengsten van een boscamping. Ook de berekende kosten voor verrichte werkzaamheden door vrijwilligers (bijvoorbeeld ANWB-landgoedkampeerders, padvinders, etc.) zijn hier als opbrengsten tegengeboekt.

overige:

deze bestaan uit de opbrengsten van verkoop plantsoen, verhuur machines, verhuur van bos aan hondenclubs en padvinders, verkoop bosbeskaarten, rally's, crosscountries, etc.

Subsidies en bijdragen:

Regeling Bosbijdragen

regeling waarbij boseigenaren in aanmerking konden komen voor een vaste hectare-vergoeding van de overheid op basis van een door het Staatsbosbeheer goedgekeurd beheersplan. Met ingang van 1 september 1988 is de Regeling Bosbijdragen samen met een aantal andere subsidieregelingen vervangen door de Regeling Bijdragen Bos- en Landschapsbouw. Hierin is een vaste bijdrage voor duurzaam beheer van bos opgenomen.

Onrendabele werkzaamheden (75%-regeling)

subsidierегeling ressorterend onder de Regeling Bosbijdragen waarbij voor nader omschreven onrendabele bos(onderhouds)werkzaamheden een bijdrage van de overheid kon worden verkregen ter grootte van 75% van begrote kosten vermeerderd met een gedeeltelijke vergoeding voor overheadskosten. Tegelijk met de Regeling Bosbijdragen is deze re-

geling per 1 september 1988 vervallen; er is geen soortgelijke regeling voor in de plaats gekomen.

(Her)bebossing

De overheid gaf een financiële tegemoetkoming waarvan de hoogte tot september 1988 grotendeels werd bepaald als omschreven bij de subsidie voor onrendabele werkzaamheden. De aangepaste vergoeding is vanaf die datum geregeld in de Regeling Bijdragen Bos- en Landschapsbouw.

WSW-regeling

werkgelegenheidsregelingen waarbij uit sociale motieven gratis arbeidskrachten beschikbaar worden gesteld door (meestal) plaatselijke overheden.

Overige subsidies (inclusief werkgelegenheidsregelingen):

Voor 1985 gold de additionele werkgelegenheidsregeling in het kader van de "Regeling Bijdragen Werkgelegenheid in de Bosbouw 1984/1985" (ook wel 35-miljoenregeling genoemd) waarbij 90% van de totale projectkosten door het Staatsbosbeheer werden vergoed. In 1987 en 1988 betrof dit de zogenoemde Terugploegregeling.

Incidentele nevenopbrengsten

ontvangen vergoedingen voor meestal eenmalig gebruik van (gedeeltelijke) bosterreinen ten behoeve van onder andere militaire oefeningen, (motor)crosses, slibberging, tijdelijke kerstbomenkwekerij, etc. Hieronder vallen ook de opbrengsten van overgenomen herplantplichten, plantrechtsafstand van laanbomen, etc.

Jachthuren

daar elk bos een potentieel jachtgebied is, zijn de opbrengsten uit jachtverhuur in de exploitatierekening opgenomen. Indien de bossen voor de jacht niet zijn verhuurd, is het jachtgenot voor de eigenaar normatief als opbrengst opgenomen. Deze gegevens zijn echter pas sinds 1981 bekend. Om een juiste vergelijking met de voorgaande jaren te kunnen krijgen is deze opbrengst normatief teruggerekend voor de voorliggende jaren.

Bedrijfsresultaat

uitkomst van een bedrijf aan winst of verlies over een bepaalde periode.

Negatief bedrijfsresultaat c.q. bedrijfstekort:

saldo waarbij over een bepaalde periode de bedrijfskosten groter zijn dan de bedrijfsopbrengsten.

Positief bedrijfsresultaat c.q. bedrijfsoverschot:

saldo waarbij over een bepaalde periode de bedrijfsopbrengsten groter zijn dan de bedrijfskosten.

3.3 Toelichting exploitatierekening naar kostenplaatsen (tabel 4.3)

Zoals beschreven in hoofdstuk 1 kunnen de diverse kostensoorten worden toegerekend naar kostenplaatsen. In figuur 1.2 is deze bewerking schematisch weergegeven. Daarvan uitgaande ontstaan de volgende (groepen van) activiteiten. Deze bestaan uit zowel kosten als (meestal) opbrengsten.

Algemene kosten/opbrengsten:

toezicht

kosten voor uitgevoerde toezichtwerkzaamheden, uitgevoerd door eigen personeel, eigenaar of derden. Ook de eventuele autokosten zijn hierin verwerkt.

beheer + leiding

kosten van diverse rentmeersterswerkzaamheden zoals het verkopen van hout, indienen subsidie-aanvragen, uitbesteden en organiseren van uit te voeren werkzaamheden, etc. De daarbij noodzakelijke autokosten zijn hierbij eveneens opgenomen.

blessen en meten

kosten voor het blessen van de te vellen bomen bij een dunning, alsmede het meten van het gevelde hout (zowel dunning als eindkap). Bijna altijd vindt dit plaats bij zowel op stam als gevelde verkocht hout.

beheersplan

berekende kosten voor rente en afschrijving (over de looptijd) van het in gebruik zijnde en door Staatsbosbeheer goedgekeurde beheersplan.

grondlasten

bestaan uit de betaalde waterschapslasten voor het bosgedeelte van de bezitting, de door het Boschap opgelegde heffing en de betaalde premie voor bosbrandverzekering.

Tegenover de diverse algemene kosten zijn als opbrengsten opgenomen

Subsidie Regeling Bosbijdragen (vaste vergoeding per ha), jachthuren en overige plus incidentele bedrijfsopbrengsten. Deze opbrengsten hebben een directe relatie met de daaraangekoppelde algemene kosten.

Verjonging:

betreft zowel de kosten van uitgevoerde plantwerkzaamheden voor be- als herbebossing alsmede die voor de inboetwerkzaamheden. Daartegenover staat de subsidie (her)bebossing.

Bosonderhoud:

jeugdverzorging (vrijstellen en zuiveren), opkronen, prunusbestrijding (of andere ongewenste houtopslag), onrendabele dunning (stamtalreductie) en het aanwijzen van toekomstbomen.

De kosten bestaan uit arbeidskosten, werk door derden, werktuigkosten en grond- en hulpstoffen. De opbrengsten worden gevormd door de subsidie voor onrendabele werkzaamheden (75%-regeling), werkgelegenheidsregelingen en diverse provinciale subsidies. In enkele gevallen hoort hier ook bij de berekende recreatie-opbrengst (kampeervergoeding) als werkzaamheden door vrijwilligers zijn uitgevoerd.

Infrastructuur:

werkzaamheden verricht aan wegen, waterlopen, hekken + rasters en recreatieve voorzieningen. Kosten en opbrengsten als bij bosverzorging.

Houtoogst:

de kosten bestaan uit arbeidskosten, werk door derden, en werktuigkosten voor zelf gevelde dunningen en kaalslagen. Daartegenover staan de opbrengsten van dit geveld verkochte hout vermeerderd met een heel klein deeltje subsidie in het kader van een werkgelegenheidsregeling. Bij op stam verkocht hout zijn geen kosten genoteerd. Wel de houtopbrengst voor op stam verkocht hout, zowel uit dunning als uit eindkap.

Terugploegregeling:

zoals hiervoor omschreven zijn zowel de kosten van loonwerkers (inclusief de gebruikte grond- en hulpstoffen) als de ontvangen subsidies van de diverse soorten uitgevoerde werkzaamheden opgenomen.

4. Tabellen

4.1 Bedrijfsresultaten

Tabel 4.1 *Bedrijfsresultaten van het Nederlandse particuliere bosbezit groter dan 50 ha in guldens per ha 1980 t/m 1988 *)*

KOSTEN	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Arbeidskosten:									
loon eigen personeel	128	137	133	131	124	119	107	95	87
loon WV-regeling	48	44	46	29	17	4	0	0	0
diverse berekende lonen	30	30	20	14	14	16	16	12	11
	206	211	199	174	155	139	123	107	98
Werk door derden:									
(her)bebossing	.	11	14	12	19	22	22	22	58
bosonderhoud	.	36	24	21	35	19	19	13	9
houtoogst	.	7	12	7	12	9	8	9	8
wegen, waterlopen	.	4	22	20	8	16	15	13	11
werkzaamheden "om niet"	.	4	3	0	0	1	2	0	0
werkgelegenh. regelingen	.	1	0	0	0	141	0	35	7
	42	63	75	60	74	208	66	92	93
Werktuigkosten	33	34	34	36	37	32	32	33	32
Grond-en hulpstoffen	18	18	22	16	15	23	24	23	32
Subtot. bewerkingskosten	299	326	330	286	281	402	245	255	255
Grond en houtopstand:									
gr./watersch. lasten	22	25	26	27	27	25	24	27	28
heffing Bosschap	3	3	3	3	3	4	4	4	4
bosbrandverzekering	4	4	5	5	4	3	4	4	4
	29	32	34	35	34	32	32	35	36
Beh.,leiding en toezicht:									
beheer + leiding	86	85	87	85	87	80	81	78	85
toezicht	26	32	32	36	34	34	40	46	47
beheersplan	9	10	9	10	12	14	13	5	7
ov. beheerskosten	3	4	4	4	4	4	4	4	4
	124	131	132	135	137	132	138	133	143
Overige bedrijfskosten	7	8	8	9	9	9	9	9	9
Totaal expl.kosten	459	497	504	465	461	575	424	432	443
Positief bedr.res.							21		
Totaal	459	497	504	465	461	575	445	432	443

*) 1975 t/m 1979 zijn in verband met ruimtegebrek weggelaten.

Tabel 4.1 (vervolg)

OPBRENGSTEN	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Houtopbrengsten:									
op stam: dunning	42	50	55	57	39	49	66	47	45
eindkap	34	39	46	40	44	51	52	33	52
brand/geriefh.	1	0	1	0	8	0	0	3	3
totaal op stam	77	89	102	97	91	100	118	83	100
geveld: dunning	51	54	49	49	58	52	55	60	35
eindkap	13	8	17	10	30	26	14	23	22
brand/geriefh.	.	10	11	11	8	8	6	2	2
totaal geveld hout	64	72	77	70	96	86	75	85	59
totaal houtopbr.	141	161	179	167	187	186	193	168	159
Overige bedrijfsopbr.:									
keratb. en -groen	10	9	13	13	12	9	11	11	11
recreatie	15	9	13	11	16	13	13	10	12
overige	3	2	3	3	4	6	6	5	7
	28	20	29	27	32	28	30	26	30
Subsidies en bijdragen:									
Reg. Bosbijdragen	88	87	87	90	90	90	91	91	90
onrend.werkz. (75%)	30	54	64	39	41	33	49	22	1
(her)bebossing	15	27	36	27	29	34	38	33	69
WSW-regeling	4	7	5	4	4	6	6	4	3
WV-regeling	41	35	36	25	12	5	0	0	0
ov. (incl. werkgel.reg.)	2	3	7	13	8	143	9	33	11
	180	213	235	198	184	311	193	183	174
Incidentale nevenopbrengen	12	12	10	7	1	4	5	9	3
Jachthuren *)	19	20	20	22	22	24	24	25	27
Totaal bedrijfsopbr.	380	426	473	421	426	553	445	411	393
Negatief bedrijfsares.	79	71	31	44	35	22		21	50
Totaal	459	497	504	465	461	575	445	432	443

*) Voor 1980 normatief opgevoerd.

Tabel 4.2 *Bedrijfsresultaten van particulier bosbezit in guldens per ha per grootteklasse en per regio over 1988*

KOSTEN	Grootteklasse			Regio		
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid
Aantal bedrijven	24	34	33	32	31	28
Totaal oppervlakte (ha)	1810	5105	17864	9138	7730	7911
Arbeidskosten:						
loon eigen personeel	31	94	107	95	94	66
diverse berekende lonen	36	7	4	23	5	4
	67	101	111	118	99	70
Werk door derden:						
(her)bebossing	96	105	21	63	72	35
bosonderhoud	8	9	10	9	13	4
houtoogst	3	8	11	14	8	1
wegen, waterlopen	11	9	11	11	8	11
werkzaamheden "om niet"	0	0	1	0	0	0
terugploegregeling	0	0	10	18	0	0
	118	131	64	115	101	51
Werktuigkosten	19	38	34	33	33	30
Grond- en hulpstoffen	51	24	28	26	51	19
	254	294	237	292	284	170
Subtot. bewerkingkosten						
Grond en houtopstand:						
grond/watersch.lasten	33	35	22	40	6	34
heffing Bosschap	4	4	4	4	5	4
bosbrandverzekering	6	4	4	5	4	4
	43	43	30	49	15	42
Beheer, leiding en toezicht:						
beheer + leiding:	115	73	79	82	104	69
toezicht	64	47	40	35	66	42
beheersplan	11	6	5	7	9	4
overige beheerskosten	2	5	4	4	4	3
	192	131	128	128	183	118
Overige bedrijfskosten	5	9	10	8	11	7
Totaal exploitatiekosten	495	477	405	477	493	337
Positief bedrijfsresultaat					0	
Totaal	495	477	405	477	493	337

Tabel 4.2 (vervolg)

OPBRENGSTEN	Grootteklasse			Regio		
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord- oost	Centrum	Zuid
Aantal bedrijven	24	34	33	32	31	28
Totaal oppervlakte (ha)	1810	5105	17864	9138	7730	7911
Houtopbrengsten:						
op stam:						
dunning	63	42	37	32	57	46
eindkap	52	65	47	45	61	52
brand/geriefhout	2	2	4	5	2	2
---	---	---	---	---	---	---
totaal op stam	117	109	88	82	120	100
geveld:						
dunning	23	17	49	35	56	11
eindkap	0	13	36	19	45	1
brand/geriefhout	1	0	3	3	1	2
---	---	---	---	---	---	---
totaal geveld hout	24	30	88	57	102	14
---	---	---	---	---	---	---
totaal houtopbrengsten	141	139	176	139	222	114
Overige bedrijfsopbrengsten:						
kerstbomen en -groen	1	28	8	17	13	1
recreatie	18	8	11	14	17	3
overige	1	5	10	2	12	7
---	---	---	---	---	---	---
	20	41	29	33	42	11
Subsidies en bijdragen:						
Regeling Bosbijdragen	90	93	88	93	94	79
onrendabele werkz.h. (75%)	0	0	2	2	0	1
(her)bebossing	114	87	41	63	99	43
WSW-regeling	9	5	0	8	0	0
terugploegregeling	0	0	14	18	0	0
overige	1	1	5	4	7	0
---	---	---	---	---	---	---
	214	186	150	187	200	123
Incidentele nevenopbr.	3	0	5	6	4	0
Jachthuren	18	34	28	27	25	29
---	---	---	---	---	---	---
Totaal bedrijfsopbrengsten	396	400	388	392	493	277
Negatief bedrijfsresultaat	99	77	17	85		60
---	---	---	---	---	---	---
Totaal	495	477	405	477	493	337

Tabel 4.3 Bosexploitatie in guldens per ha naar kostenplaatsen, 1988 in vergelijking met het gemiddelde over 1985 t/m 1987

KOSTEN	1985 t/m 1987 gem.	1988	OPBRENGSTEN	1985 t/m 1987 gem.	1988
Algemene kosten:			Subsidie Regeling		
toezicht	49	54	Bosbijdragen	92	90
beheer + leiding	91	84			
blessen en meten	.	14			
beheersplan	11	7	Jachthuren	24	27
grondlasten					
waterschapslasten	25	28	Overige en incidentale bedrijfsopbrengsten	34	33
heffing Boschap	4	4			
bosbrandverzek.	4	4			
	184	195		150	150
Verjonging:			Subsidie (her)bebossing:		
inplanten	49	88	inplanten	33	60
inboeten	8	26	inboeten	4	12
	57	114		37	72
Bosonderhoud:			Subsidies (o.a. 75%-regeling):		
jeugdverzorging	17	18	jeugdverzorging	7	0
opkronen	9	8	opkronen	3	2
prunusbestrijding	21	7	prunusbestrijding	14	0
onrend. dunning	13	9	onrend. dunning	5	2
aanwijzen toek.bomen	0	0	aanwijzen toek.bomen	.	0
	60	42		29	4
Infrastructuur:			wegen	.	1
wegen	.	17	waterlopen	.	0
waterlopen	.	12	hekken + rasters	.	0
hekken + rasters	.	1	recreatievoorz.	.	0
recreatievoorz.	.	5			
	39	35		15	1
Houtoogst:			Houtopbrengsten:		
- dunning geveld	64	37	dunning geveld	61	37
- eindkap geveld	14	13	eindkap geveld	21	22
	78	50	subs.werkgel.h.ect.	2	1
				84	60
			dunning op stam	55	48
			eindkap op stam	45	52
				100	100
Subtotaal	418	436	Subtotaal	415	387
Werkgelegenh. projecten *):	59	7	Subs.werkgel.h.proj. *):	54	6
Totaal exploitatiekosten	477	443	Totaal bedrijfsopbr.	469	393
			Negatief bedr.result.	8	80
			Totaal	477	443

*) Bij de werkgelegenheidsprojecten zijn de kosten en opbrengsten inclusief plankosten, directievoering en toezicht; de subsidie-opbrengsten bestaan zowel uit de bijdragen via Staatsbosbeheer alsmede provinciale bijdragen.

Tabel 4.4 *Bedrijfsresultaat per f 100,- kosten en percentage winstgevende bedrijven met hun aandeel in de totale oppervlakte*

Jaar	Bedrijfsresultaat in gulden per f 100,- kosten	Percentage bedrijven met positief resultaat	Procentueel aandeel positieve bedrijven in totale oppervlakte
1975	-28	22	23
1976	-12	30	39
1977	-15	35	43
1978	-18	30	28
1979	-24	18	21
1980	-17	24	29
1981	-14	38	44
1982	-6	46	55
1983	-9	45	59
1984	-8	45	54
1985	-4	45	54
1986	+5	49	55
1987	-5	46	58
1988	-11	41	50

Tabel 4.5 *Gemiddelde bedrijfsresultaten in gulden per ha naar grootteklasse en regio over 1975 t/m 1988*

Jaar	Grootteklasse			Regio			Gemiddeld	
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid	nominaal	reëel *)
1975	-152	-129	-84	-108	-130	-93	-92	-147
1976	-190	-55	-34	-108	-76	-21	-48	-71
1977	-146	-111	-36	-49	-105	-98	-65	-90
1978	-170	-133	-60	-63	-127	-125	-86	-113
1979	-148	-157	-97	-146	-120	-115	-106	-131
1980	-147	-135	-59	-117	-75	-111	-79	-92
1981	-135	-87	-36	-74	-75	-60	-71	-78
1982	-77	-40	-7	-12	-35	-51	-31	-33
1983	-107	-95	+5	-58	-30	-41	-44	-45
1984	-22	-95	-13	-49	-16	-43	-35	-35
1985	-80	-48	+15	-40	+7	-30	-22	-22
1986	+4	+1	+35	+11	+27	+23	+21	+21
1987	-66	-45	+11	-51	+34	-41	-21	-21
1988	-99	-77	-17	-85	+0	-60	-50	-50

*) In gulden van 1988.

4.2 Opbrengsten

Tabel 4.6 Percentage bedrijven naar ontvangen subsidies en bijdragen 1984-1988

Subsidies en bijdragen in gulden per ha	1984	1985	1986	1987	1988		
					totaal	waarvan met: pos.res.	neg.res.
0	3	1	1	2	3	0	3
1-100	33	32	31	39	30	10	20
101-200	31	32	31	33	46	25	21
201-300	19	20	21	15	13	5	8
301-400	6	9	5	9	3	1	2
401 e.m.	8	6	11	2	5	0	5
Totaal	100	100	100	100	100	41	59

Tabel 4.7 Percentage bedrijven naar houtopbrengst in gulden per ha, 1984-1988

Houtopbrengst in gulden per ha	1984	1985	1986	1987	1988		
					totaal	waarvan met: pos.res.	neg.res.
0	3	2	1	2	3	0	3
1-100	21	22	18	26	39	13	26
101-200	47	31	44	44	34	13	21
201-300	20	17	26	21	13	9	4
301-400	5	7	8	4	4	2	2
401 e.m.	4	21	3	3	7	4	3
Totaal	100	100	100	100	100	41	59

Tabel 4.8 Opbrengstprijzen in guldens per m³ voor hout in de particuliere bosbouw per grootteklasse en regio, 1988

	Grootteklasse			Regio			Totaal	
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid		
Op stam								
- dunning:	loofhout	37,00	70,80	59,50	74,00	43,70	53,80	57,60
	naaldhout	34,00	40,40	33,60	40,10	40,30	28,10	34,90
	totaal	34,80	46,50	37,00	49,00	40,80	31,40	38,60
- eindkap:	loofhout	48,70	73,10	55,80	56,80	67,30	63,10	61,60
	naaldhout	45,40	38,90	55,30	51,40	56,20	51,70	52,60
	totaal	45,90	56,10	55,40	53,20	59,20	54,10	55,00
- totaal:	loofhout	39,20	72,40	57,20	63,00	56,20	59,60	60,00
	naaldhout	38,00	39,80	44,10	46,30	45,60	39,50	42,90
	totaal	38,30	51,00	46,40	51,40	47,60	43,00	46,50
Geveld								
- dunning:	loofhout	95,60	64,80	66,70	83,00	64,90	68,10	69,30
	naaldhout	-, -	56,00	60,20	58,30	62,40	54,50	59,50
	totaal	95,60	57,60	62,00	62,00	63,40	57,40	62,30
- eindkap:	loofhout	-, -	72,90	90,70	49,50	102,50	-, -	87,40
	naaldhout	-, -	63,50	70,60	64,20	76,40	73,90	69,70
	totaal	-, -	69,20	81,10	58,60	45,30	74,20	79,20
- totaal:	loofhout	95,60	69,90	77,90	65,70	82,50	68,10	77,70
	naaldhout	-, -	57,40	62,70	59,70	65,50	58,70	61,80
	totaal	95,60	61,40	68,10	61,00	74,20	60,40	67,60

Tabel 4.9 Gemiddeld in de particuliere bosbouw ontvangen prijzen per m³ voor op stam verkocht hout per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1988

	Grootteklasse			Regio			Totaal
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid	
1977	36,40	40,10	34,90	47,30	37,80	28,10	35,50
1978	29,90	53,10	38,70	49,60	42,00	32,20	39,80
1979	27,10	44,30	39,60	51,70	39,40	30,20	38,90
1980	31,20	48,20	39,60	52,30	45,10	28,30	40,80
1981	25,00	41,50	40,00	43,80	46,10	31,40	39,00
1982	25,30	49,50	41,00	57,00	49,20	31,50	41,30
1983	32,40	40,60	46,80	57,10	49,80	36,70	44,60
1984	40,20	39,90	46,20	48,60	49,50	40,00	44,50
1985	39,00	42,60	45,10	49,90	49,30	38,00	44,40
1986	33,90	46,90	44,30	50,30	42,50	41,00	43,30
1987	35,40	45,20	42,90	45,50	44,40	40,00	42,50
1988	38,30	51,00	46,40	51,40	47,60	43,00	46,50
1988 *)	27,80	37,00	33,60	37,30	34,50	31,20	33,70

*) In guldens van 1977.

Tabel 4.10 Gemiddelde houtoogst in kubieke meters per ha per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1988

Jaar	Grootteklasse			Regio			Totaal
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid	
1977	2,9	1,8	3,5	3,2	2,3	3,9	3,1
1978	3,3	2,1	3,2	3,0	2,6	3,3	3,0
1979	2,9	1,8	2,2	1,9	2,5	2,4	2,2
1980	2,2	2,9	3,0	2,8	3,5	2,8	3,0
1981	3,4	3,3	3,1	3,0	3,1	3,4	3,2
1982	3,6	2,8	3,7	2,9	3,3	4,1	3,5
1983	2,5	2,6	3,2	2,5	3,0	3,6	3,0
1984	3,6	2,2	3,1	2,5	3,1	3,4	3,0
1985	2,1	2,9	3,5	2,8	3,4	3,6	3,3
1986	4,9	2,8	3,2	2,4	3,8	3,6	3,2
1987	3,1	2,5	3,1	2,3	3,3	3,3	3,0
1988	2,7	2,4	2,9	2,3	3,1	3,0	2,8

Tabel 4.11 Percentage bedrijven naar houtoogst in m³ per ha, 1984 t/m 1988

Houtoogst in m ³ per ha	1984	1985	1986	1987	1988
0	3	1	1	2	5
0,1 - 1,5	25	20	24	25	24
1,6 - 3	28	30	24	31	32
3,1 - 4,5	23	19	25	22	21
4,6 - 6	7	11	13	11	7
6,1 - 7,5	4	8	5	2	8
7,6 en meer	8	5	8	7	3
	98	94	100	100	100
Niet gespecificeerd	2	6	0	0	0
Totaal	100	100	100	100	100

Tabel 4.12 Ontwikkeling houtoogst uit dunning en eindkap (exclusief niet gemeenten brand/geriefhout) 1978 t/m 1988

Jaar	Dunning		Eindkap		Totaal
	m ³	m ³ /gedunde ha	m ³	m ³ /gekapte ha	
1978	41.900	27	24.100	127	66.000
1979	33.400	20	14.100	118	47.500
1980	43.200	21	21.000	124	64.200
1981	55.200	26	18.400	167	73.600
1982	57.400	20	22.600	126	80.000
1983	52.500	16	21.400	126	73.900
1984	46.600	18	27.500	110	74.100
1985	45.900	18	34.400	132	80.300
1986	60.500	20	27.800	139	88.300
1987	48.600	19	25.400	115	74.000
1988	38.900	22	30.400	152	69.300
Gemiddeld	47.600	21	24.300	131	71.900

4.3 Kosten/opbrengsten per bewerkte oppervlakte

Tabel 4.13 Directe kosten en subsidies in guldens per bewerkte hectare naar kostenplaatsen, 1988 in vergelijking met het gemiddelde over 1984 t/m 1987

Activiteit	Gemiddeld 1984 t/m 1987			1988		
	opper- vlakte	kosten	subsi- dies	opper- vlakte	kosten	subsi- dies
(Her)bebossing						
inplanten	210	5680	3850	240	7380	5130
inboeten	120	1500	870	160	3140	1480
Bosverzorging						
jeugdverzorging	440	1170	550	290	1440	90
prunusbestrijding	1040	610	450	370	550	50
opkronen	220	1160	690	90	2270	1020
onrendabele dunning	280	1190	480	280	800	270

Tabel 4.14 Percentage bedrijven naar inplantkosten in guldens per ha, 1984 t/m 1988

Kosten/ha	Jaar (aantal bedrijven)				
	1984 (63)	1985 (59)	1986 (59)	1987 (53)	1988 (61)
tot 2.500	13	7	17	9	2
2.501 - 5.000	39	42	29	25	24
5.001 - 7.500	24	32	34	32	31
7.501 - 10.000	3	9	12	17	12
10.001 en meer	21	10	8	17	31
Totaal	100	100	100	100	100

Tabel 4.15 Percentage bedrijven naar bosverzorgingskosten in guldens per ha, 1988

Kosten/hectare	Soort werkzaamheden (aantal bedrijven)			
	jeugdver- zorging (46)	opkronen (21)	prunusbe- strijding (36)	onrend. dunningen (28)
tot 1.000	39	38	69	46
1.001 - 2.000	41	29	17	43
2.001 - 3.000	11	14	6	0
3.001 en meer	9	19	8	11
Totaal	100	100	100	100

Tabel 4.16 Houtexploitatie van verkocht dunningshout 1) per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1988

Jaar	Gevelde			Op stam		
	gld/ha	m ³ /ha	gld/m ³	gld/ha	m ³ /ha	gld/m ³
1985: oogstkosten	2090	-	87	-	-	-
opbrengsten	1880	24	79	730	17	38
saldo	-210	24	-8	730	17	38
1986: oogstkosten	1710	-	74	-	-	-
opbrengsten	1670	23	68	790	16	40
saldo	-40	23	-6	790	16	40
1987: oogstkosten	1450	-	64	-	-	-
opbrengsten	1760	23	77	650	17	38
saldo	310	23	13	650	17	38
1988: oogstkosten	1420	-	60	-	-	-
opbrengsten	1980	24	84	910	24	39
saldo	560	24	24	910	24	39

1) Inclusief geschatte hoeveelheid brand- en geriefhout afgeleid uit de totale geldopbrengst gedeeld door de gemiddelde prijs per kubieke meter (in 1988 bedrag dit circa 970 m³ gevelde dunningshout).

Tabel 4.17 Houtexploitatie van verkocht hout uit eindkap per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1988

Jaar	Gevelde			Op stam		
	gld/ha	m ³ /ha	gld/m ³	gld/ha	m ³ /ha	gld/m ³
1985: oogstkosten	9100	-	59	-	-	-
opbrengsten	12190	154	77	6620	127	52
saldo	3090	154	18	6620	127	52
1986: oogstkosten	9790	-	62	-	-	-
opbrengsten	11850	158	97	7890	141	48
saldo	2060	158	35	7890	141	48
1987: oogstkosten	5610	-	41	-	-	-
opbrengsten	14360	137	105	5430	108	50
saldo	8750	137	64	5430	108	50
1988: oogstkosten	8460	-	52	-	-	-
opbrengsten	18820	217	84	7340	142	52
saldo	9820	217	32	7340	142	52

4.4 Geaggregeerde resultaten

Tabel 4.18 Geaggreerde bedrijfsresultaten in guldens van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha (totaal 43.000 ha), 1976-1988

Kosten	1976	1980	1985	1988
Arbeidskosten:				
loon eigen personeel	5.520.000	5.690.000	4.570.000	3.960.000
loon WV-regeling	4.960.000	2.260.000	140.000	-
diverse berek. lonen	400.000	1.490.000	630.000	490.000
Totaal arbeidskosten	10.880.000	9.440.000	5.340.000	4.180.000
Werk door derden	1.890.000	2.050.000	2.540.000	3.780.000
Werkgelegh. projecten	-	-	5.420.000	170.000
Werktuigkosten	1.140.000	1.420.000	1.240.000	1.360.000
Grond- en hulpstoffen:				
zaad en plantsoen	900.000	720.000	670.000	1.160.000
overige	300.000	200.000	220.000	210.000
Bosbedrijfsgebouwen	70.000	120.000	140.000	150.000
Grond en houtopstand:				
waterschapslasten	1.080.000	1.040.000	960.000	1.160.000
overige	320.000	350.000	250.000	360.000
Beheer, leiding en toezicht	4.900.000	5.640.000	5.080.000	6.080.000
Overige bedrijfskosten	200.000	190.000	200.000	220.000
Tot. exploitatiekosten	21.680.000	21.170.000	22.060.000	18.830.000

Tabel 4.18 (vervolg) Geaggreerde bedrijfsresultaten in guldens van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha (totaal 43.000 ha), 1976-1988

Opbrengsten	1976	1980	1985	1988
Houtopbrengsten:				
op stam	5.160.000	3.740.000	3.860.000	4.230.000
geveld	2.750.000	2.940.000	3.290.000	2.530.000
Totaal houtopbrengsten	7.910.000	6.680.000	7.150.000	6.760.000
Overige bedrijfsopbr.	1.270.000	1.270.000	1.070.000	1.270.000
Subsidies en bijdragen:				
openstelling CRM	2.430.000			
beschikk. bosbedr.		4.160.000	3.440.000	3.810.000
onrendabele werkzaamheden (75%)		1.440.000	1.270.000	50.000
(her)bebossing	1.190.000	740.000	1.300.000	2.920.000
E/WV-regeling	4.800.000	1.930.000	190.000	-
WSW-regeling		320.000	230.000	140.000
Werkgelegenh. project		-	5.480.000	160.000
overige		110.000	-	290.000
Incident. nevenopbr.		510.000	160.000	140.000
Jachthuren	p.m.	p.m.	920.000	1.150.000
Totaal opbrengsten	17.600.000	17.160.000	21.210.000	16.690.000
Netto-bedrijfsresultaat (negatief)	4.080.000	4.010.000	850.000	2.140.000
Totaal	21.680.000	21.170.000	22.060.000	18.830.000

Bijlage

Bijlage De Nederlandse particuliere bosbouw in cijfers, op basis van het boekhoud-informatienet, 1987 en 1988

Algemeen	Populatie *)	Steekproef	
		1987	1988
Aantal bedrijven >50 ha	250	91	91
Totale oppervlakte (ha)	42310	25040	24780
Gemiddelde bedrijfsgrootte (ha)	170	275	270
Personeel (personen per 1000 ha bos):			
- Uitvoerend personeel in eigen dienst		1,9	1,7
- Uitvoerend personeel diverse regelingen		0,8	0,8
- Arbeidsuren eigenaar		0,0	0,0
- Toezichthoudend personeel in eigen dienst		0,7	0,7
- Beherend en leidinggevend personeel in eigen dienst		0,4	0,5
- Aanschafwaarde machines (gulden per 100 ha bos)		9740	17250
Bewerkte oppervlakte (in ha per 100 ha bos):			
Verjonging			
- (her)bebossing		0,8	1,0
- inboeten		0,6	1,6
Bosonderhoud			
- jeugdverzorging		1,4	1,2
- bestrijden prunus		2,4	1,5
- opkronen		1,2	0,4
- dunning zonder opbrengst ("onrendabel")		1,1	1,1
- dunning met opbrengst ("rendabel")		10,2	7,2
Eindkap		0,9	0,8
Houtoogst (in m³ per ha):			
- dunning "rendabel"		19	22
- eindkap		110	152
Kosten in gulden per ha bosoppervlakte:			
- arbeid eigen personeel		95	87
- berekende arbeid		12	11
- toezicht		46	47
- beheer en leiding		87	96
- loonwerker		92	93
- machines en werktuigen		33	32
- materialen		23	32
- grond en houtopstand		35	36
- overige bedrijfskosten		9	9

*) Aangezien voor dit onderzoek om de twee jaar een nieuwe inventarisatie wordt gemaakt, is dit nog de populatie per ultimo 1987.

Bijlage (vervolg)

	Per ha bos		Per bewerkte ha	
	1987	1988	1987	1988
Kosten van beheersmaatregelen (gld/ha):				
- (her)bebossing	45	88	5780	7380
- inboeten	11	26	2010	3140
- jeugdverzorging	13	18	840	1440
- bestrijden prunus	18	7	790	550
- opkronen	11	8	940	2270
- wegen + waterlopen	24	29	-	-
- aanwijzen toekomstbomen	1	0	300	0
- recreatieve voorzieningen	5	5	-	-
- hekken en rasters	-	1	-	-
- dunning zonder opbrengst ("onrendabel")	15	9	1330	800
- dunning geveld met opbrengst ("rendabel")	52	37	1450	1420
- eindhak geveld	10	13	5610	8460
Kostenverlagende bijdragen per ha bosopp.:				
- (her)bebossing	30	60	4310	5130
- inboeten	4	12	810	1480
- wegen + waterlopen	4	1	-	-
- jeugdverzorging	6	0	330	90
- bestrijden prunus	8	0	440	50
- opkronen	3	2	410	1020
- aanwijzen toekomstbomen	1	0	220	220
- recreatieve voorzieningen	2	0	-	-
- hekken en rasters	-	0	-	-
- dunning zonder opbrengst ("onrendabel")	4	4	380	270
- jachthuren	25	27	25	25
- overige + incidentele bedrijfsopbrengst	35	33	-	-
- beschikking bosbijdragen	91	90	91	91
- overige bijdragen	30	7	-	-
Opbrengsten hout gemeten (gld/ha):				
- geveld: eindhak langhout	17	19	14360	18280
eindhak sortiment	6	3		
dunning langhout	27	16	1760	1980
dunning sortiment	33	20		
- op stam: eindhak	33	52	5430	7340
dunning	47	45	650	910
- geveld + op stam gemiddeld: eindhak	56	74		
dunning	112	80		
Opbrengsten hout niet gemeten (gld/ha):				
- geveld: brand- en geriefhout	2	2		
- op stam: brand- en geriefhout	3	3		
Overige bosbouwprodukten:				
- kerstbomen + groen	11	11		
Overige opbrengsten:				
- jacht	25	27		
- recreatie	10	12		
- overig en incidenteel	14	10		